

TARTU LINNAVOLIKOGU

OTSUS

Tartu

04.09.2014 nr LVK-O-0127

Parkimis- ja liiklusjärelvalve teostamine

Liiklusseaduse § 187 lõike 3 kohaselt võib kohalik omavalitsus parkimisjärelvalve teostamise, parkimistasu maksmise kontrollimise ning liiklusseaduse §-s 188 sätestatud viivistasu määramise, viivistasu otsuse kolmanda eksemplari edastamise ja viivistasu otsuse sundtäitmiseks esitamise (edaspidi haldusülesanne) halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule juriidilisele isikule.

Tartu linnas on eraõiguslik juriidiline isik eelmainitud ülesandeid osaliselt täitnud alates 1. jaanuarist 2001.

Tartu linna ja ASi Ühisteenused vahel sõlmitud hetkel kehtiv haldusleping lõpeb 31. detsembril 2014 ning lepingu kohaselt täidab aktsiaselts eelnimetatud ülesannetest järgmisi ülesandeid: teostab parkimisjärelvalvet, kontrollib parkimistasu maksmist ning määrab liiklusseaduse §-s 188 sätestatud viivistasu (edaspidi haldusülesanne). Viivistasu otsuse kolmanda eksemplari edastamist ja viivistasu otsuse sundtäitmiseks esitamist korraldab linnavalitsus.

Eraõiguslikule isikule haldusülesande üleandmisel on seni lähtunud majanduslikest kaalutlustest, kuna linnal enesel puuduvad haldusülesande täitmiseks vajalik tehniline infrastruktuur ja haldusülesannet täitvad teenistujad ning eraõiguslikku juriidilist isikut on peetud motiveeritumaks haldusülesannet täitma, sest eraõiguslikule isikule makstava tasu suurus on olnud sõltuvuses parkimistasu laekumisest.

Tasulise parkimise ala kehtestamise võimaluse sätestamise kõrval paneb liiklusseadus valla- või linnavalitsusele mitmeid kohustusi. Nii sätestab liiklusseaduse § 193 lõige 1, et valla- või linnavalitsus teostab liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete üle kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil. Praegu kehtiv liiklusseaduse redaktsioon ei täpsusta valla- või linnavalitsuse pädevuse ulatust ega sätesta kasutatavaid meetmeid.

Seoses korrakaitseaduse jõustumisega 1. juulil 2014 täpsustati aga kõikides eriseadustes järelvalvet puudutavaid sätteid, mis jõustusid samuti 1. juulil 2014. Liiklusseadust täiendati §-dega 196¹ ja § 196², mille kohaselt võib valla- või linnavalitsus liiklusjärelvalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30 (Küsitlemine ja dokumentide nõudmine), 32 (Isikusamasuse tuvastamine) ja 44 (Viibimiskeeld) sätestatud riikliku järelvalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras, samuti on valla- või linnavalitsusel õigus teisaldada sõiduk valvega hoiukohta või politseiasutusse liiklusseaduse §-s 92 sätestatud alusel ja korras ning vajaduse või ohu korral keelata liiklus või piirata seda.

Liiklusseaduse § 92 lõige 2 kohaselt võib sõiduki teisaldada valvega hoiukohta siis, kui sõiduk on pargitud:

- 1) nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust;
- 2) nii, et see kahjustab teed või haljasala;
- 3) selleks keelatud kohas nii, et see segab tee, haljasala, hoonete või rajatiste hooldustöid;
- 4) puudega inimese sõiduki parkimiskohale liikumispuudega või pimedat inimest teenindava

sõiduki parkimiskaardita;

5) kõnniteel, ohutusaarel või eraldusribal, välja arvatud liikluskorraldusvahendiga tähistatud parkimiskohtades;

6) õue ja teega külgneva ala sissesõidul, samuti garaaži kasutamist takistav sõiduk garaaži sissesõidul;

7) teisaldamist tähistava liiklusmärgiga märgistatud alale õigusvastaselt;

8) ühissõidukirajale.

Samuti on liiklusseaduse § 263 lõike 4 kohaselt valla- või linnavalitsus liiklusseaduse §-des 241 (Parkimine keelatud kohas) ja 261 (Mootorsõiduki omaniku või vastutava kasutaja kohustuse rikkumine) sätestatud väärteo kohtuväline menetleja.

Viimastel aastatel on järjest rohkem tekkinud vajadus teha aktiivsemat liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete täitmise üle. Nimetatud ülesande täitmist ei ole aga seni peetud prioriteediks ja linnavalitsuses ei ole teenistuses selleks piisaval arvul volitatud teenistujaid.

Kui võrrelda liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesande ning § 193 lõikes 1 nimetatud liiklusjärelvalve alase pädevuse realiseerimise protsessi, siis on see paljuski sarnane. Oluliselt erinevad on vaid pädevusnormid ja tuvastatud rikkumiste menetlemise nõuded. Olulise erinevusena tuleb lisaks välja tuua, et kui liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesanded võib halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule juriidilisele isikule, siis liiklusseaduses sätestatud väärteode kohtuvälise menetleja õigusi eraõiguslikule isikule üle anda ei saa.

Tunnistades vajadust tõhustada liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete üle, tuleb otsida lahendusi selle eesmärgi mõistlikuks realiseerimiseks. Kuna linnavalitsuse teenistujad saavad erinevalt eraõiguslikust juriidilisest isikust teostada nii liiklusjärelvalvet kui täita ka liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesandeid ning nimetatud ülesannete samaaegse täitmisega on võimalik saavutada kulude kokkuhoidu, on mõistlik nimetatud tegevused ühitada ja linnavalitsusel tuleks asuda ise kõiki liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesandeid täitma.

Haldusülesande täitmiseks vajalikku tehnilist infrastruktuuri ja sellega seotud teenuseid hankida ning täiendavaid teenistujaid palgata ja neile töövahendeid hankida ei ole enne 31. detsembrit 2014 võimalik. Seda on võimalik hinnanguliselt teha hiljemalt 31. augustiks 2015. Eelnevat arvestades on otstarbekas kuni nimetatud ajani anda haldusülesanded jätkuvalt halduslepinguga üle eraõiguslikule juriidilisele isikule.

Intensiivsemat liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete üle on aga võimalik alustada 1. jaanuarist 2015, sest nimetatud riikliku järelvalve ülesande korraldamine ei eelda haldusülesande täitmisega samal määral tehnilise infrastruktuuri hankimist.

Eelnevat arvestades ja võttes aluseks kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse § 22 lg 1 p 8, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 28 lg 3, halduskoostöö seaduse § 3 lg 2 ja § 9, liiklusseaduse § 187 lg 3 ja Tartu linnavara eeskirja § 3 lg 1, Tartu Linnavolikogu,

o t s u s t a b:

1. Korraldada Tartu linnas liiklusseaduses § 187 lõikes 3 sätestatud haldusülesannete täitmine (parkimisjärelvalve teostamine, parkimistasu maksmise kontrollimine ja viivistasu määramine) halduslepingu alusel perioodil 1. jaanuar kuni 31. august 2015.

2. Volitada linnavalitsust sõlmima punktis 1 nimetatud ülesannete täitmiseks haldusleping.

3. Lubada linnavalitsusel seoses liikluseaduse § 193 lõikes 1 nimetatud liiklusjärelvalve teostamise ja alates 1. septembrist 2015 punktis 1 nimetatud haldusülesannete täitmiseks võtmisega korraldada riigihanked selleks vajaliku tehnilise infrastruktuuri ja sellega seotud teenuste ning teenistujatele töövahendite hankimiseks.

4. Muuta linnavalitsuse teenistuskohdade koosseisu järgmiselt:

4.1. moodustada alates 1. jaanuarist 2015 linnakantselei menetlusteenistuse koosseisus 2 väärteouuriija ametikohta;

4.2. kaotada alates 1. septembrist 2015 linnamajanduse osakonna liikluskorraldusteenistuse koosseisust 0,7 viivistasude spetsialisti ametikohta;

4.3. kaotada alates 1. septembrist 2015 linnamajanduse osakonna liikluskorraldusteenistuse koosseisust 0,8 juristi ametikohta;

4.4. moodustada alates 17. augustist 2015 linnakantselei menetlusteenistuse koosseisus 5 väärteouuriija ametikohta.

5. Otsus jõustub viiendal päeval pärast vastuvõtmist.

Esimees

Esitab: **linnavalitsus , 03.09.2014 istungi protokoll nr 48**

Ettekandja: **Valvo Semilarski**

Õiend

Tartu Linnavalikogu Otsuse "Parkimis- ja liiklusjärelvalve teostamine" juurde

Liiklusseaduse § 187 lõike 3 kohaselt võib kohalik omavalitsus parkimisjärelvalve teostamise, parkimistasu maksmise kontrollimise ning liiklusseaduse §-s 188 sätestatud viivistasu määramise, viivistasu otsuse kolmanda eksemplari edastamise ja viivistasu otsuse sundtäitmiseks esitamise (edaspidi haldusülesanne) halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule juriidilisele isikule.

Tartu linnas on eraõiguslik juriidiline isik eelmainitud ülesandeid osaliselt täitnud alates 01. jaanuarist 2001.

Tartu linna ja ASi Ühisteenused vahel sõlmitud hetkel kehtiv haldusleping lõpeb 31. detsembril 2014. a ning lepingu kohaselt täidab aktsiaselts eelnimetatud ülesannetest järgmisi ülesandeid: teostab parkimisjärelvalvet, kontrollib parkimistasu maksmist ning määrab liiklusseaduse §-s 188 sätestatud viivistasu (edaspidi haldusülesanne). Viivistasu otsuse kolmanda eksemplari edastamist ja viivistasu otsuse sundtäitmiseks esitamist korraldab linnavalitsus.

Eraõiguslikule isikule haldusülesande üleandmisel on seni lähtunud majanduslikest kaalutlustest, kuna linnal enesel puuduvad haldusülesande täitmiseks vajalik tehniline infrastruktuur ja haldusülesannet täitvad teenistujad ning eraõiguslikku juriidilist isikut on peetud motiveeritumaks haldusülesannet täitma, sest eraõiguslikule isikule makstava tasu suurus on olnud sõltuvuses parkimistasu laekumisest.

Tasulise parkimise ala kehtestamise võimaluse sätestamise kõrval paneb liiklusseadus valla- või linnavalitsusele mitmeid kohustusi. Nii sätestab liiklusseaduse § 193 lõige 1, et valla- või linnavalitsus teostab liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete üle kohaliku omavalitsusüksuse territooriumil. Praegu kehtiv liiklusseaduse redaktsioon ei täpsusta valla- või linnavalitsuse pädevuse ulatust ega sätesta kasutatavaid meetmeid.

Seoses korrakaitseaduse jõustumisega 1. juulil 2014 täpsustati aga kõikides eriseadustes järelvalvet puudutavaid sätteid, mis jõustusid samuti 1. juulil 2014. Liiklusseadust täiendati §-dega 196¹ ja § 196², mille kohaselt võib valla- või linnavalitsus liiklusjärelvalve teostamiseks kohaldada korrakaitseaduse §-des 30 (Küsitlemine ja dokumentide nõudmine), 32 (Isikusamasuse tuvastamine) ja 44 (Viibimiskeeld) sätestatud riikliku järelvalve erimeetmeid korrakaitseaduses sätestatud alusel ja korras, samuti on valla- või linnavalitsusel õigus teisaldada sõiduk valvega hoiukohta või politseiasutusse liiklusseaduse §-s 92 sätestatud alusel ja korras ning vajaduse või ohu korral keelata liiklus või piirata seda.

Liiklusseaduse § 92 lõige 2 kohaselt võib sõiduki teisaldada valvega hoiukohta siis, kui sõiduk on pargitud:

- 1) nii, et see on ohtlik teistele liiklejatele või häirib oluliselt liiklust;
- 2) nii, et see kahjustab teed või haljasala;
- 3) selleks keelatud kohas nii, et see segab tee, haljasala, hoonete või rajatiste hooldustöid;
- 4) puudega inimese sõiduki parkimiskohale liikumispuudega või pimedat inimest teenindava sõiduki parkimiskaardita;
- 5) kõnniteel, ohutusaarel või eraldusribal, välja arvatud liikluskorraldusvahendiga tähistatud parkimiskohtades;
- 6) õue ja teega külgneva ala sissesõidul, samuti garaaži kasutamist takistav sõiduk garaaži sissesõidul;
- 7) teisaldamist tähistava liiklusmärgiga märgistatud alale õigusvastaselt;

8) ühissõidukirajale.

Samuti on liiklusseaduse § 263 lõike 4 kohaselt valla- või linnavalitsus liiklusseaduse §-des 241 (Parkimine keelatud kohas) ja 261 (Mootorsõiduki omaniku või vastutava kasutaja kohustuse rikkumine) sätestatud väärteo kohtuväline menetleja.

Viimastel aastatel on järjest rohkem tekkinud vajadus teha aktiivsemat liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete täitmise üle. Nimetatud ülesande täitmist ei ole aga seni peetud prioriteediks ja linnavalitsuses ei ole teenistuses selleks piisaval arvul volitatud teenistujaid.

2013. aastal on laekus menetlusteenistusele 174 liiklusjärelvalve teostamisega seotud kodanike kaebust, mille tulemusena koostas menetlusteenistus 648 teatist (parkimismõuetele tähelepanu juhtimine), 147 kirjaliku hoiatamismenetluse trahviteadet ja üldmenetlusi viidi läbi 125 juhul. 2014. aasta esimese 7 kuuga laekus menetlusteenistusele 90 liiklusjärelvalve teostamisega seotud kodanike kaebust, mille tulemusena koostas menetlusteenistus 270 teatist (parkimismõuetele tähelepanu juhtimine), 399 kirjaliku hoiatamismenetluses trahviteadet ja üldmenetlusi viidi läbi 63 juhul. Kahe aasta andmete võrdlemisel nähtub selge trend, et raskemate juhtumite arv, mil ei saa enam tähelepanu juhtimisega piirduda, on kasvanud hüppeliselt. Siinjuures on aga oluline välja tuua, et eelviidatud numbrid ei peegelda tegelikku olukorda, sest välja on toodud vaid kodanike pöördumistele järgnenud menetlused.

Kui võrrelda liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesande ning § 193 lõikes 1 nimetatud liiklusjärelvalve alase pädevuse realiseerimise protsessi, siis on see paljuski sarnane. Oluliselt erinevad on vaid pädevusnormid ja tuvastatud rikkumiste menetlemise nõuded. Olulise erinevusena tuleb lisaks välja tuua, et kui liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesanded võib halduslepingu alusel üle anda eraõiguslikule juriidilisele isikule, siis liiklusseaduses sätestatud väärteode kohtuvälise menetleja õigusi eraõiguslikule isikule üle anda ei saa.

Tunnistades vajadust tõhustada liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete üle, tuleb otsida lahendusi selle eesmärgi mõistlikuks realiseerimiseks. Kuna linnavalitsuse teenistujad saavad erinevalt eraõiguslikust juriidilisest isikust teostada nii liiklusjärelvalvet kui täita ka liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesandeid ning nimetatud ülesannete samaaegse täitmise on võimalik saavutada kulude kokkuhoidu, on mõistlik nimetatud tegevused ühitada ja linnavalitsusel tuleks asuda ise kõiki liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja §-s 188 sätestatud haldusülesandeid täitma.

Haldusülesande täitmiseks vajalikku tehnilist infrastruktuuri ja sellega seotud teenuseid hankida ning täiendavaid teenistujaid palgata ja neile töövahendeid hankida ei ole paraku enne 31. detsembrist 2014 võimalik. Seda on võimalik hinnanguliselt teha hiljemalt 31. augustiks 2015. Eelnevat arvestades on otstarbekas kuni nimetatud ajani anda haldusülesanded jätkuvalt halduslepinguga üle eraõiguslikule juriidilisele isikule.

Intensiivsemat liiklusjärelvalvet peatumise ja parkimise nõuete üle on aga võimalik alustada 1. jaanuarist 2015, sest nimetatud riikliku järelvalve ülesande korraldamine ei eelda haldusülesande täitmise samal määral tehnilise infrastruktuuri hankimist.

Eraõigusliku juriidilise isikuga haldusülesande täitmiseks volitamise halduslepingu sõlmimiseks viiakse läbi riigihange lähtudes riigihangete seaduses teenuste hankelepingu sõlmimise tingimustest ja hankemenetluse läbiviimise korrast ning arvestades halduskoostöö seaduse §-s 13 sätestatud erisusi. Erisusteks on:

1) riigihanke hankemenetluse korraldamiseks ettenähtud kord kehtib sõltumata halduslepingus ettenähtud haldusülesande täitmise tellimise maksumusest;

2) pakkujate kvalifitseerimisel on hankemenetluse korraldaja kohustatud kontrollima pakkujate vastavust halduskoosõo seaduses sätestatud nõuetele;

3) halduslepingu sõlmimiseks ei rakendata riigihangete seaduse hanketeate, eelteate ja riigihanke aruande riiklikule riigihangete registrile esitamise korda. Hanketeade halduslepingu sõlmimiseks ja sellele vastav aruanne ning vajaduse korral aruande lisa avaldatakse Ametlike Teadaannetes, arvestades riigihangete seaduses sätestatud tähtaegu.

Liiklusseaduse § 187 lõikes 3 ja kõikide §-s 188 sätestatud haldusülesannete täitmise ülevõtmiseks ning liiklusseaduse § 193 lõikes 1 nimetatud liiklusjärelvalve teostamiseks tuleks teenistusse võtta 7 teenistujat. Nimetatud teenistuskohad on kavandatud luua linnakantsleii menetlusteenistuse koosseisu. Sellega tagatakse võimalus, et eelmainitud ülesannete täitmisega paralleelselt saavad teenistujad tegeleda ka muude järelvalveülesannete täitmisega (nt heakord, avalik kord jne). Seitsme teenistuja eeldatav personalikulu aastas oleks 77 280 eurot. Nimetatud kulule lisanduks aastas ca 25 000 eurot töövahenditega seotud kulusid. Teenistujatega seotud ühekordsed kulud seoses teenuse käivitamisega on ca 12 000 eurot. Eelnõus on tehtud ettepanek moodustada liiklusjärelvalve intensiivsemaks teostamiseks 2 täiendavat väärtouuriija ametikohta alates 1. jaanuarist 2015 ja 5 väärtouuriija ametikohta alates 17. augustist 2015. Paralleelselt eelviidatud muudatustega kaotatakse alates 1. septembrist 2015 linnamajanduse osakonna liikluskorraldusteenistuse koosseisust 1,5 ametikohta, mida täitavate ametnike ülesandeks on tasulise parkimise viivistasude otsuste peale esitatud vaiete lahendamine ja viivistasude sissenõudmise korraldamine. Nimetatud ametnike teenistusülesandeid hakkavad edaspidi täitma menetlusteenistuse ametnikud. Parkimis- ja liiklusjärelvalve ümberkorraldamisega seoses tekib linnavalitsuses seega kokku juurde 5,5 ametikohta.

Kui haldusülesande täitmine anda jätkuvalt halduslepinguga üle eraõiguslikule juriidilisele isikule ja linnavalitsus võtaks uue ülesandena enda korraldada vaid liiklusjärelvalve teostamise, siis tuleks täiendavalt teenistusse võtta 2 teenistujat. Kahe teenistuja eeldatav personalikulu aastas oleks 22080 eurot, millele lisanduks aastas ca 8300 eurot töövahenditega seotud kulusid ja ca 5000 eurot ühekordseid teenuse käivitamisega seotud kulusid.

Parkimisautomaatide hankimise ja hooldamise kulude, inkasseerimiskulude ja mobiilse parkimise teenustasude kogukulude suurus aastas on suurusjärgus 50000 eurot. Ühekordne parkimisautomaatide paigalduskulu ja vundamentide ehitamise kulu (parkimisautomaatide sama arvu juures) on ca 15000 eurot. Kulude täpne suurus selgub riigihangete läbiviimise tulemusena.

2013. aastal maksti ASle Ühisteenused parkimistasu 495989,69 eurose kogutulu juures teenustasudena 125438,24 eurot.